

1998-05-29

2310-10281-95
0509-211

dk

Assi Domän AB
Växjö skogsförvaltning
Box 3223
350 53 VÄXJÖ

Bildande av naturreservatet Ombergs bokskogs domänreservat i Ödeshögs kommun

Länsstyrelsens beslut

Med stöd av 7§ naturvårdslagen (1964:822, omtryckt 1991:641) förklarar Länsstyrelsen det område som avgränsas med innerkanten av den kraftiga heldragna linjen på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat.

Naturreservatets namn skall vara Ombergs bokskogs domänreservat.

Ändamålet med reservatet

Ändamålet med reservatet är att bevara ett naturskogsartat bokskogsdominerat område med innehåll av alla de komponenter som är viktiga för överlevnaden av hotade, sällsynta och hänsynskrävande arter. Ändamålet är även att - inom ramen för detta mål - ge möjlighet till naturupplevelse och vetenskaplig forskning.

Reservatsföreskrifter

För att trygga ändamålet med naturreservatet förordnar Länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9-10 §§ naturvårdsförordningen (1976:484, ändrad 1991:1165) att nedan angivna föreskrifter samt vård och förvaltningsbestämmelser skall gälla beträffande naturreservatet.

A Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastigheten inom reservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att:

1. bedriva täkt, gräva, schakta, spränga, borra, dämna, utfylla, plöja eller utföra annan mekanisk markbearbetning;
2. uppföra byggnad eller anläggning;
3. anlägga väg, campingplats eller uppställningsplats för fordon;
4. anordna upplag;
5. anordna motor- eller skyttebana för övning eller tävling;

6. ändra florán eller faunans sammansättning genom införande av för området nya arter;
7. gräva upp växter;
8. tillföra växtnäringsämnen eller jordförbättringsmedel;
9. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel;
10. tillföra kalk eller andra mineralämnen;
11. avverka, gallra, röja, så, plantera, markbereda eller utföra annan skogsbruksåtgärd utöver vad som anges i skötselplan;
12. ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle;
13. framföra motordrivet fordon;
14. uppföra mast, vindkraftverk, eller att uppföra luft- eller markledning;
15. jaga annat än älg, rådjur, hare och räv;

B Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen angående sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas att tåla att följande åtgärder vidtas inom reservatet:

1. utmärkning av reservatet;
2. uppsättning av informationstavlor på platser som anges i skötselplanen;
3. anläggning och underhåll av leder som anges i fastställd skötselplan;
4. övrig skötsel enligt fastställd skötselplan.

C Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. köra eller parkera motordrivet fordon;
2. tälta eller ställa upp husvagn;
3. medföra okopplad hund eller annat lösgående husdjur;
4. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar;

5. plocka eller gräva upp växter eller växtdelar med undantag för bär och matsvamp;
6. på ett störande sätt utnyttja radio, bandspelare, musikinstrument eller dylikt;
7. störa djurlivet genom att klättra i boträd eller fånga och insamla ryggradslösa djur;
8. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning genom att borra, spränga, gräva, rista, hacka eller måla;
9. elda;
10. anordna tävlingar eller bedriva lägerverksamhet.

Efter särskild ansökan kan undantag från vad som sagts under C meddelas av Länsstyrelsen t ex i samband med vetenskapliga undersökningar i reservatet.

D Bestämmelser enligt 9 § naturvårdsförordningen om vård och förvaltning

1. Länsstyrelsen fastställer de föreskrifter om naturvårdsförvaltningen mm, som framgår av bifogad skötselplan. Fastställelsen gäller dock inte den ekonomiska utredningen i skötselplanen, bilaga 2.

Skötselplanen gäller utan tidsbegränsning dock kan en omprövning ske om särskilt behov uppstår. Naturvårdsförvaltaren skall göra en översyn av skötselplanen vart tionde år.

2. Reservatet skall utmärkas enligt svensk standard (SIS 031522) och enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
3. Naturvårdsförvaltare är Länsstyrelsen Östergötland.

Grund för beslutet

Området utgör ett mycket värdefullt och unikt bokskogsområde av ovanligt slag på dessa breddgrader. Bokarna och flera ekar är mycket gamla. Området bör särskilt skyddas på grund av dess biologiska värden. Området ligger inom riksintresse för naturvården, friluftslivet och kulturmiljövården. Området ingår i EU:s nätverk av skyddade områden, Natura 2000.

Beslutets överensstämmelse med naturresurslagen

Naturresurslagens (NRL) grundläggande hushållningsbestämmelser (kap 2 § 6) anger att områden som är av riksintresse för naturvård skall skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada naturmiljön. Reservatet är beläget inom ett område av riksintresse för naturvården (NE 11 Omberg), för friluftslivet (FE 1 Omberg - Tåkern) och kulturmiljövård (KE 1) enligt översiktsplan för Ödeshögs kommun.

Länsstyrelsen har, i enlighet med 2 och 3 kap i NRL, prövat och funnit att bildandet av naturreservatet Ombergs bokskogs domänreservat är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av markområdet och att åtgärden överensstämmer med gällande kommunal översiktsplan.

Ärendets beredning

Del av området (ca 3 ha) avsattes 1946 som domänreservat. I samband med Domänverkets bolagisering 1992 gjorde Länsstyrelsen på uppdrag av Naturvårdsverket en bedömning av vilka domänreservat i länet som har sådana särskilda naturvärden att de bör ges ett långsiktigt skydd som naturreservat. Ombergs bokskog hör till de områden som Länsstyrelsen valde ut. Naturvårdsverket och Assi Domän AB slöt 1995 ett avtal om naturreservatsbildning av ett antal särskilt värdefulla domänreservat i hela landet. Ombergs bokskog är ett av de områden som omfattas av avtalet. Detta beslut har fattats i enlighet med villkoren i avtalet mellan Naturvårdsverket och Assi Domän AB, med undantag av att områdets gräns justerats. Beslutet har fattats efter samråd med markägaren och Ödeshögs kommun enligt 43 § naturvårdslagen.

Remissyttranden

Förslag till beslut har remitterats till markägaren Assi Domän AB, Naturvårdsverket, Ödeshögs kommun, Ödeshögs naturskyddsförening. Yttrande har inkommit från Ödeshögs kommun. Kommunen har inget att erinra mot reservatets bildande. Kommunen anser dock att reservatet bör utökas med ytterligare ca 1 ha öster om vägen, där den kala knipproten växer. Länsstyrelsen har kontaktat markägaren i denna fråga. Assi Domän AB motsätter sig detta eftersom man redan låtit inkludera så stora arealer (ca 12 ha) utöver befintliga domänreservat utan kostnad i samband överföringen samt att det aktuella området får en mindre naturlig gräns. Assi Domän AB avser att ta nödvändiga naturvårdshänsyn på de lokaler på Omberg där den kala knipproten förekommer.

Uppgifter om reservatet

Benämning:	Ombergs bokskogs DR
Objektnummer:	-
Skyddsform:	Naturreservat
Kommun:	Ödeshög
Socken:	Västra Tollstad
Läge:	På södra delen av Omberg strax väster om Västra Djurledet och Ellen Key's Strand
Kartor:	Topografisk karta: 08E Hjo SV Ekonomisk karta: 084 26
Gräns:	Innerkanten av den kraftiga heldragna linjen på bifogad karta, bilaga 1.

1998-05-29

2310-10281-95

Koordinater: 64 64 20 14 31 50

Areal: 9 ha

Fastighet: Ombergs kronopark 1:1 och Höje 1:1

Markägare: Assi Domän AB, 103 21 STOCKHOLM

Naturtyper: Bokdominerad lövskog 9 ha

Naturvårdsförvaltare: Länsstyrelsen Östergötland

Beskrivning av området

Området sluttar mer eller mindre kraftigt ned mot Vättern. Nere vid Vättern går urberget i dagen och bildar en klippstrand. Klippstranden ofta är brant sluttande och moränen är bortspolad och bildar ett strandhak. Jordlagren utgörs av en sandig och mullrik morän med ett stort inslag av block. Moränen i slutningen är formad av inlandsisen och av smältvatten

Området domineras av bokskog med ett relativt stort inslag av ek och alm. Enstaka ask, lönn, fågelbär, oxel, tall, gran och idegran förekommer också. De sistnämnda förekommer framförallt nere vid Vätternstranden. Här är också skogen äldre (200-300 år) eftersom denna del varit Domänreservat sedan 1946. Här finns de riktigt grova bokarna och ekarna. Här finns också en hel del döda stående och liggande träd, fr a ek och bok. I norra och nordöstra delen av området är bokskogen yngre.

Buskskiktet domineras av alm, bok och hassel. Enstaka enar, hägg, hagtorn och nypon finns nere vid Vättern.

I den skuggiga miljö som en bokskog utgör är fältskiktet svagt utbildat. Floran är dock rik eftersom moränen är mull- och kalkrik. Vanliga arter är vitsippa, blåsippa, liljekonvalj, ramslök, tandrot. Här finns också skogsstarr, gulsippa, trolldruva och ormbär. Den sällsynta kala knipproten (hotkategori 3) förekommer i området.

Nere vid Vätternstranden är det varmare och ljusare och fältskiktet har en tätare gräsvål. Här finns bl a gullviva, bergslok, vårfryle, vispstarr, spenört och stor blåklocka.

Ett 50-tal vedlevande svampar har påträffats. Även marklevande storsvampar har inventerats. Totalt hittades 104 arter varav tre finns med på den så kallade rödlistan. Fyra rödlistade lavararter har påträffats på de grova träden.

De grova ekarna och bokarna hyser ett rikt och särpräglat insektsliv. Fyra arter finns med på den så kallade rödlistan.

Fågellivet är rikt med en god förekomst av stenknäck (hotkategori 4). Även den mindre flugsnapparen (hotkat. 4) är årsviss i området. Området är viktigt framförallt ur hackspettsynpunkt, med tanke på de många grova träden och

förekomsten av stående död ved. Bland annat förekommer spillkråka (hotkategori 4), gröngöling, större och mindre hackspett (hotkat. 4).

I området finns spår av odling. I den nordöstra delen längs vägen finns en långsmal terrass som varit åker. Flera odlingsrösen finns intill. Genom området har också en gammal körväg gått från Alvastra kloster till Stocklycke.

Beslutet gäller från den dag den vunnit laga kraft.

Hur man överklagar, se bilaga (formulär 115, Miljödepartementet).

I den slutliga handläggningen av detta ärende har förutom föredraganden deltagit länsrådet Maguns Holgersson, avdelningsdirektören Sverker Kärrsgård, länsassessorn Jan Kaller, biträdande länsarkitekten Lars Fransson och biträdande länsantikvarien Carin Claréus.

Björn Eriksson
Landshövding

Lars Gezelius
Byrådirektör

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
3. Formulär 115

Akten (naturreservatsdossier)

Kopia till

Naturvårdsverket
Ödeshögs kommun
Naturskyddsföreningen i Ödeshög, c/o Inga-Sara Prinzencreutz, Rök Färgestad 1,
599 94 ÖDESHÖG
Verksledningens kansli
Kulturmiljöenheten
Planenheten
Lantmäterimyndigheten, fastighetsbildning, Box 476, 581 05 Linköping

Lantmäterimyndigheten, landskaps- och fastighetsinformation, Box 476,
581 05 Linköping
Länets författningssamling
Objektsregistret
Tidningskungörelse